

Journal of Social Intervention: Theory and Practice –
2012 – Volume 21, Issue 3, pp. 81–83
URN:NBN:NL:UI:10-1-113795

ISSN: 1876-8830

URL: <http://www.journalsi.org>

Publisher: Igitur publishing,
in cooperation with Utrecht University of
Applied Sciences, Faculty of Society and Law
Copyright: this work has been published under a
Creative Commons Attribution-Noncommercial-No
Derivative Works 3.0 Netherlands License

REACTIE OP HERMAN NIJENHUIS

TOBY WITTE

Dr. Toby Witte is lector “Maatschappelijke
zorg risicjongeren” bij het kenniscentrum
Talentontwikkeling van de Hogeschool
Rotterdam en redacteur van de JSI rubriek News
from Higher Social Education
g.t.witte@hr.nl

Graag wil ik reageren op de bespreking van mijn
boek *Hart van de verzorgingsstad*, verschenen
in het tweede issue van het *Journal of Social
Intervention: Theory and Practice* van dit jaar
([http://www.journalsi.org/index.php/si/article/
view/311/269](http://www.journalsi.org/index.php/si/article/view/311/269)). Met enige verbazing nam ik
kennis van de mijns inziens onterechte forse en
nogal ongenueanceerde kritiek die geuit werd
door de recensent. Vooral omdat de bespreking

Toby Witte (2011). *Hart van de verzorgingsstad. Club- en
buurthuiswerk in Rotterdam, 1920–2010*. Antwerpen –
Apeldoorn: Garant, 168 p., Prijs € 19,90.
ISBN: 978-90-441-2762-1

geen recensie is zoals deze gebruikelijk behoort
te zijn. Er wordt namelijk niet of nauwelijks
ingegaan op de inhoud van het boek. Sterker,
er wordt vrijwel geen zin gewijd aan de inhoud
en de verhaallijn. Het boek is uitsluitend
langs de “meetlat” van methodologie –
wetenschappelijke merites –
gelegd en wordt afgerekend op noten, citaten
en cesuur. De lezer van de recensie wordt

REACTIE OP HERMAN NIJENHUIS

geconfronteerd met letterlijk allerlei verwijzingen naar pagina's waar iets niet zou kloppen.

Afgezien van het feit of een en ander al dan niet juist is, acht ik dit een vreemde gang van zaken.

Immers, de lezer heeft het boek niet bij de hand om het beweerde te verifiëren op juistheid en te plaatsen in een context. Voor de duidelijkheid *Hart van de verzorgingsstad* heeft, zoals gemeld in de Inleiding, geen wetenschappelijk pretenties. De recensent geeft in zijn bespreking blijk geen inhoudsdeskundig te zijn, althans die indruk ontstaat bij mij, en verlaat zich klaarblijkelijk daarom op allerlei 'wetenschappelijke' kennesinne. De recensent zou volkomen gelijk hebben wanneer er hier sprake zou zijn geweest van een dissertatie of wetenschappelijk artikel. Nogmaals dit is niet pretentie en intentie van het boek dat bedoeld is voor een breed publiek en vooral voor uitvoerende professionals in de strijd tegen "historische bewusteloosheid", het grote vergeten.

Ik zal hier de verhaallijnen en de opbouw van *Hart van de verzorgingsstad* beknopt weergeven. De eerste verhaallijn van het boek richt zich op de landelijke context en trends die van invloed zijn geweest op het welzijnsbeleid. We hebben het dan over de vorming en het wel en wee van de Nederlandse verzorgingsstaat, de decentralisatie van het welzijnsbeleid, de opkomst van het maatschappelijk werk, etc. De tweede verhaallijn is de Rotterdamse context. Het door oorlogshandelingen gehavende Rotterdam leek na 1945 op een

snelkookpan. De wereldhavenstad behoorde tot de *booming cities*. Er ontstond een compleet nieuwe Rotterdamse binnenstad. Uit de wederopbouw van Rotterdam vloeiden allerlei samenlevingsvraagstukken voort die de stad tot op de dag van vandaag zijn blijven tekenen. Lange tijd bleef het sociale beleid bij het stadsbestuur ondergeschikt aan wat het versterken van de "haven- en werkstad" heette. In de oudere wijken leidde dit tot spanningen tussen bevolkingsgroepen. Jongeren verveelden zich en ouders zaten met opvoedings- en huisvestingsproblemen in hun maag. Het club- en buurthuiswerk maakte in de tweede helft van 20ste eeuw een bloei- en groeiperiode door. Meer in het bijzonder geldt dit voor het Sint Franciscus Liefdewerk en opvolger KSGJ (Katholieke Stichting voor Gezins- en Jeugdwerk). De landelijke politiek en het gemeentelijk beleid bepaalden in hoge mate vanaf 1945 het welzijnsbeleid en dus impliciet de koers en ondergang van het (katholieke) club- en buurthuiswerk. De vorenstaande verhaallijnen zijn integraal verwerkt in een vijftal hoofdstukken. In hoofdstuk 1 staat het katholieke beschavingsoffensief van het Sint Franciscus Liefdewerk centraal in de periode 1923–1957. De club- en buurthuizen werden geleid door paters die zich richtten op het bevorderen van de godsdienstige en zedelijke opvoeding van jongeren. Voor het verkrijgen van subsidies en de betaling van beroepskrachten werden de statuten in 1947 en in 1957 aangepast. In de periode 1957–

1969, hoofdstuk 2, maakte het Sint Franciscus Liefdewerk groei door, maar het pastorale zendingswerk in de clubhuizen kwam door de modernisering van de samenleving onder druk te staan. De katholieke identiteit vervaagde, de paters werden ouder en sommigen besloten een werelds leven te gaan leiden. Het gezins- en jeugdwerk stond continu bloot aan veranderingen: nieuwe doelgroepen, nieuwe methodieken en mondig opgeleid personeel. De statuten van het Sint Franciscus Liefdewerk werden in 1969 aangepast. De KSGJ ontstond als "nieuwe" professionele organisatie voor club- en buurthuiswerk en stond niet meer onder leiding van paters. Hoofdstuk 3 gaat in op de omstandigheden waaronder de KSGJ tussen 1970 en 1986 heeft moeten functioneren. Het werk kwam in de greep van de politiek. Decentralisatie van het welzijnsbeleid, democratisering van "onderop" en participatie van de bevolking kwamen centraal te staan. Door de teruglopende economie werd het club- en buurthuiswerk geconfronteerd met bezuinigingen.

Reorganisaties en fusies konden niet uitblijven. Middenin de jaren tachtig verdween de KSGJ. Het laatste hoofdstuk geeft een overzicht wat er tussen 1986 en 2010 gebeurde met het club- en buurthuiswerk in Rotterdam.

De bespreking door de recensent rukt de inhoud van het *Hart van de verzorgingsstad* geheel uit het verband. De lezer van de recensie verdwaalt in de vele details. Ik citeer hier vrijblijvend uit een redactiestatuut voor boekbesprekingen: "Recensies behoren, vooral ten behoeve van lezers die het boek nog niet kennen, een *beeld te geven van de inhoud van het boek en van context ervan*". Aan dit doel schiet de recensent voorbij. Natuurlijk bevat het boek onvolkomenheden, dat zal ik niet willen ontkennen. *No body is perfect except the perfect fool*. Maar in dit geval lijken de eigen maatstaven en criteria te prevaleren. Vreemd want in een aantal andere boekbesprekingen komt *Hart van de verzorgingsstad* er inhoudelijk gunstig vanaf of zijn die recensenten dan zo onoplettend, subjectief of ondeskundig?